

XVI Olimpiada Znajomości Afryki – I etap

18 grudnia 2017 r.

TEST

Test ten zawiera 50 pytań, obejmujących tematycznie kilka dziedzin, związanych bezpośrednio z tematem Olimpiady. Do każdego zaproponowano trzy odpowiedzi: a, b, c, **z których tylko jedna jest właściwa.**

Udzielenie odpowiedzi na pytanie polega na wyborze odpowiedzi, którą uznajesz za najlepszą i zakreśleniu odpowiedniej literki: a, b lub c. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem i zaznacz krzyżykiem właściwą odpowiedź. Pamiętaj, że **zawsze możesz wybrać tylko jedną odpowiedź.** Zakreślenie więcej niż jednej możliwości, traktowane będzie jako odpowiedź błędna.

Na końcu przepisz zakreślone przez Ciebie odpowiedzi do **arkusza odpowiedzi.**

Za każdą poprawną odpowiedź otrzymujesz jeden punkt, za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi - zero punktów. Za całość testu można, zatem otrzymać maksymalnie 50 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 90 minut (1,5 godziny).

Pamiętaj, że udział w XVI Olimpiadzie Znajomości Afryki powinien być dla Ciebie przygodą, a nie stresującym egzaminem! **POWODZENIA!**

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Miejscowość, Mail i telefon	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	14. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	15. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	16. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	17. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	18. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	
13. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	

1. W której części Afryki znaleziono najwcześniejsze ślady hominidów? **a) w Afryce Wschodniej, w Tanzanii i w Kenii;** b) w Afryce Środkowej; c) w Afryce Północnej, w Egipcie
2. Kiedy Sahara zaczęła „znikać” i zmieniać się w pustynię? **a) w ok. 4000 r. p.n.e.;** b) w ok. 1000 r. p.n.e.; c) w ok. 2000 r. p.n.e.
3. Jak miał na imię faraon V dynastii, następca User-Kafa, którego flota wyruszyła na Morze Czerwone do kraju Punt i przywozła stamtąd mirrę, kość słoniową i metal zwany elektrum? **a) Sahu-Re;** b) User-Kaf; c) Har-Si-Jotef
4. Według Z. Komorowskiego początki dawnej Ghany sięgają: **a) być może III-IV w.,** b) VIII w.; c) X-XI w.
5. Dawna Ghana swoją potęgę i rozrost zawdzięczała: a) handlowi niewolników; b) kopalniom soli; **c) żelazu i złotu.**
6. Apogeum potęgi dawnego państwa Mali przypada na: a) VIII-IX w.; **b) XIII-XIV w.;** c) XVII-XVIII w.
7. Najpotężniejszym państwem przez nich stworzonym była, powstała na początku XVIII w., federacja Aszantów. Anglicy pokonali ją dopiero w 1892 r. po wielu wyprawach i zawziętych walkach. Jaki to lud? **a) Akan;** b) Ewe; c) Dinka.
8. Pod koniec XIV wieku rewolucję obyczajową wśród Hausa zapoczątkował islam. Mimo to nawrócenie się Hausa długi czas było raczej powierzchowne. Dopiero bunt Fulanów pod wodzą Osmana dan Fodio, który ogłosił się zwierzchnikiem wiernych i sułtanem upowszechnił na tym obszarze prawo koraniczne. Było to: a) w XVII w.; **b) w początkach XIX w.;** c) na początku XX w.
9. Szczyt swej potęgi monarchia Rwandy osiągnęła w XVIII w. Pełną niepodległością cieszyła się przez cały wiek XIX i dopiero w 1899 r. uznała nad sobą protektorat: a) Belgii; **b) Niemiec;** c) Francji.
10. Rozmiłowani w niezależności Hererowie stawiali zacięty opór podbojowi kolonialnemu: a) Anglików; b) Portugalczyków; **c) Niemców.**
11. Niemcy utraciły swoje kolonie i wpływy: a) już w 1905 r., **b) po I wojnie światowej;** c) po II wojnie światowej.
12. Które z państw afrykańskich oparły się kolonizacji i utrzymały niezależność? a) Kenia i Czad; **b) Liberia i Etiopia;** c) Kongo i Angola
13. Co to jest *wadi*? a) roślina z afrykańskiej pustyni; **b) łożyska wyschniętych rzek na pustyni;** c) afrykańska nazwa pustyni.
14. W Afryce Zachodniej rozpowszechnione jest „święto pochrzynu” (ignamu, jamsu). Jest to: a) tradycyjna uprawa zbożowa; **b) roślina bulwiasta o smaku podobnym do ziemniaka;** c) owoce baobabu.
15. W jakim kraju znajduje się miasto Bobo-Dioulasso? a) w Mali; **b) w Burkina Faso;** c) w Tanzanii

16. W jakim kraju znajduje się miasto Banjulu? a) w Republice Południowej Afryki; b) w Angoli; c) w Gambii.
17. Pierwszym premierem i wieloletnim prezydentem niepodległej Kenii był: a) Paul Biya; **b) Jomo Kenyatta;** c) Blaise Compaore.
18. Tradycyjnie dominującą w społeczeństwie Rwandy grupą społeczną byli: **a) pasterze Tutsi;** b) rolnicy Hutu; c) rybacy Twa.
19. Cywilizacja suahili rozwinęła się pod wpływem: a) Egiptu; **b) sułtanatu Zanzibaru;** c) państwa Szylluków.
20. Cheikh Anta Diop i jego zwolennicy lansowali tezę, że starożytny Egipt był dziełem: a) ludów arabskich; **b) ludów czarnych;** c) ludów berberyjskich.
21. Dziś Ganda z Ugandy są w większości: a) muzułmanami; b) chrześcijanami c) wyznawcami tradycyjnych religii afrykańskich.
22. Mbundu są najliczniejszym ludem: a) Angoli; b) Namibii; c) Botswany.
23. Jaki lud - jeszcze za czasów brytyjskich - stanowił trzon partii Kenya African Union?
a) Masajowie; b) Kikuju; c) Pigmeje.
24. Niloci to zamiłowani hodowcy bydła; pasterstwem i hodowlą zajmują się u nich: a) kobiety) mężczyźni; c) nie ma wyraźnego podziału na to kto powinien się tym zajmować, a kto nie.
25. Bliscy krewni Dinka ale jednocześnie ich odwieczni wrogowie to: a) Szyllukowie; b) Luo; c) Nuerowie.
26. Rytualne uśmiercanie władców praktykowano niegdyś m.in. wśród: a) Fulbe i Mbororo; b) Kirdi z północnego Kamerunu; **c) Joruba i Szylluków.**
27. Tradycje kapłańskie szczególnie silne są w: a) Afryce Wschodniej; b) Afryce Środkowej; **c) Afryce Zachodniej.**
28. W Czarnej Afryce do rzadkości w rzeźbie należą wizerunki: a) bóstw; b) przodków; **c) Boga Najwyższego.**
29. Ludy na ogół niskiego wzrostu i o jasnożółtawej skórze, rozproszone w regionach wschodniej i południowej Afryki antropologowie i etnologowie nazwali ludami: a) **buszmenoidalnymi;** b) kaukaskimi; c) negroidalnymi.
30. Ogłoszony świętym dowódca paziów króla Mwangi, spalony na stosie w 1886 roku to: a) Claude Makelele; b) **Karol Lwanga;** c) Maurice Rugambwa.
31. Kult Bwiti występuje na terenie: a) **Gabonu;** b) Rwandy; c) Sudanu Południowego.
32. Jakie wydarzenie autorzy muzułmańscy nazywają małą hidżrą: a) zajęcie ważnego portu Aleksandria w Egipcie; **b) ucieczkę części zwolenników Mahometa do Etiopii w pierwszych latach tworzenia się islamu;** c) osiedlenie się wspólnot muzułmańskich na terenie współczesnej Tunezji.

33. Kraina geograficzna, nazywana przez Arabów Bilad as-Sudan — „Kraj czarnych ludzi”
a) stanowi szeroki pas między pustynią Saharą a strefą leśną rozciągający się od Oceanu Atlantyckiego aż po dolinę Nilu; b) obejmuje współczesne tereny Republiki Sudanu i Republiki Południowego Sudanu; c) obejmuje teren Afryki Subsaharyjskiej.
34. Gwinea Bissau była kolonią: a) Francji; b) Wielkiej Brytanii; c) **Portugalii**.
35. Kamerun Wschodni po I Wojnie Światowej należał do: a) **Niemiec**; b) Francji; c) Wielkiej Brytanii.
36. Ceuta i Melilla, dwa miasta w sumie o powierzchni 32 km², położone w Afryce Północnej, „wciśnięte” w Maroko, należą do: a) Wielkiej Brytanii; b) **Hiszpanii**; c) Francji.
37. „Zamani” jest: a) **określeniem dla nieograniczonego czasu przeszłego (makroczasu)**; b) wspólnym przodkiem wszystkich ludów Bantu; c) nazwą świata podziemnego w mitologii Bagandów.
38. Największa z rzek Afryki Południowej uchodzących do Oceanu Atlantyckiego to: a) **Oranje**; b) Zambezi; c) Kunene.
39. Narody wschodnich wybrzeży Afryki były znane Arabom w średniowieczu pod nazwą: a) Dura; b) **Zandź**; c) Kalari.
40. Co to jest *négritude*? a) **„murzyńskość” czyli filozofia, poglądy, religia, temperament, styl życia Afrykańczyków**; b) określenie ciemnoskórych mieszkańców Afryki; c) nieformalne stowarzyszenie niewolników pochodzenia murzyńskiego.
41. Przy końcu XVIII wieku załamał się kilkuwiekowy wysiłek misjonarzy katolickich. W tym czasie ożywioną działalność prowadziły w Afryce: a) **Kościoły protestanckie**; b) Kościoły prawosławne; c) sekty religijne.
42. Klany w którym członkowie nie mogą zawierać małżeństw między sobą zwane są: a) endogamicznymi; b) **egzogamicznymi**; c) patriarchalnymi.
43. Jak nazywamy rytuały włączenia w pełną dojrzałość i członkostwo plemienne? a) **inicjacyjne**; b) gradualne; c) męskości.
44. W dziedzinie stosunków międzyludzkich na najniższym szczeblu hierarchii „ludu” jest: a) kobieta; b) najuboższy spośród ludu; c) **najmniejsze dziecko**.
45. Za jakie wykroczenie prawne lub moralne grozi kara śmierci? a) **za uprawianie czarnej magii**; b) kradzież; c) znieważenie wuja.
46. Według powszechnego przekonania założycielem Kościoła Koptyjskiego był: a) św. Jan; b) św. Maurycy; c) **św. Marek**.
47. W tradycji Czarnej Afryki bardzo powszechna jest idea stworzenia człowieka z: a) **gliny**; b) żebra bóstwa lasu; c) z wody i piasku.
48. Bambara, zwani też Bamana lub Banmana, mieszkają między Senegalem a Nigrem, zaliczani są do: a) **ludów Mande-tan**; b) Fulanów; c) ludów tuareskich.

49. Głównym rejonem zasiedlenia ludów Gur jest: a) **sawanna w dorzeczach górnego biegu Białej i Czarnej Wolty**; b) okolice Timbaktu; c) tereny na pograniczu dzisiejszego Mali i Senegali.
50. Ruch Maji-Maji pod przywództwem Kinjikitile odwoływał się tak do religii, jak i do magii. Był on wymierzony przeciwko panowaniu: a) Francuzów; b) Niemców; **c) Anglików.**